

Jakub Cíbik

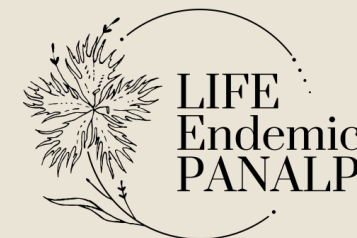
Pasenie je spása!

Spolupráca ochranárov a farmárov pri obnove lúk a pasienkov v Malých Karpatoch

BR6Z

50. výročie CHKO Malé Karpaty
5. máj 2026

BROZ – ochranárske združenie

- Vzniklo v roku 1997 ako „Bratislavské regionálne ochranárske združenie“
- Najväčšia nezisková organizácia zameraná na **praktickú ochranu prírody**
- Dnes pôsobíme naprieč rôznymi regiónmi Slovenska
- **Malé Karpaty** sú jednou z kľúčových oblastí
- **Hlavné zamerania:**

Obnova riečnych ramien a mokradí

Ochrana druhov rastlín a živočíchov

Vysádzanie pôvodných druhov drevín

Pastva v chránených územiach

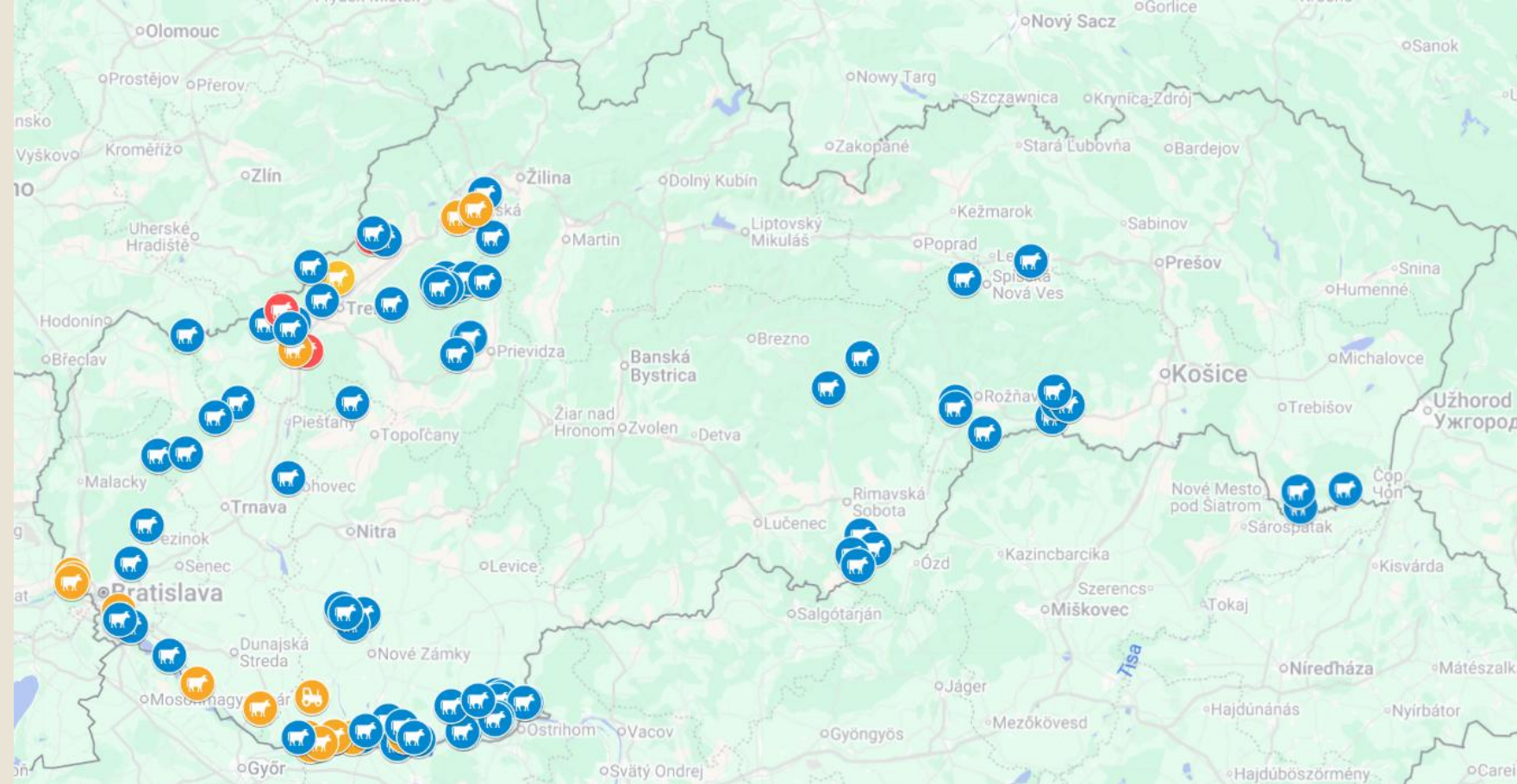
www.broz.sk/pastva

PASENIE JE SPÁSA!

115 OBNOVENÝCH
PASIEŇKOV V 60
CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH
NA VIAC AKO 2 500 HA

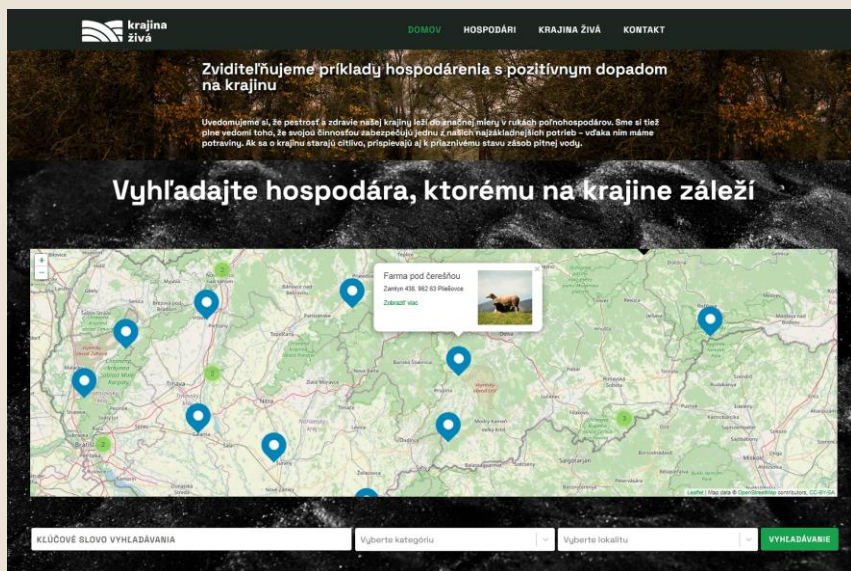
OD DEVÍNA PO KRÁĽOVSKÝ
CHLMEC A SÚĽOV

80 % miestni farmári
20 % naše tri ekofarmy

Krajina živá

- Program cielený na farmárov hospodáriacich prírode blízky metódami
- Zviditeľňovanie, oceňovanie, prepájanie a vzájomné vzdelávanie sa
- Ocenenie **Farma živá – hospodárime v súlade s prírodou**

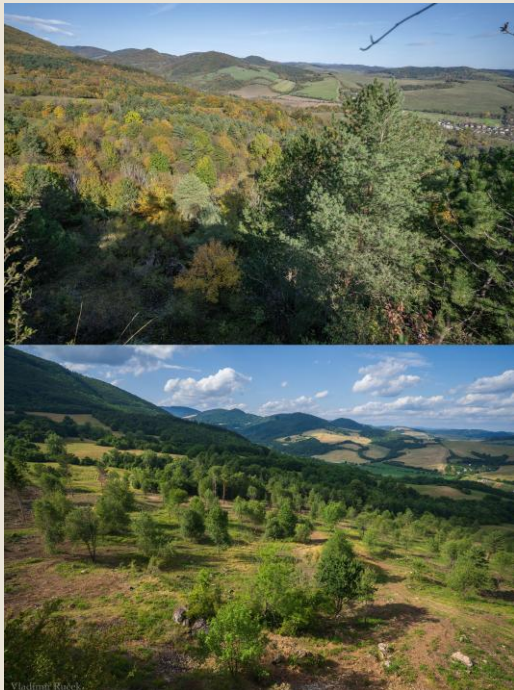
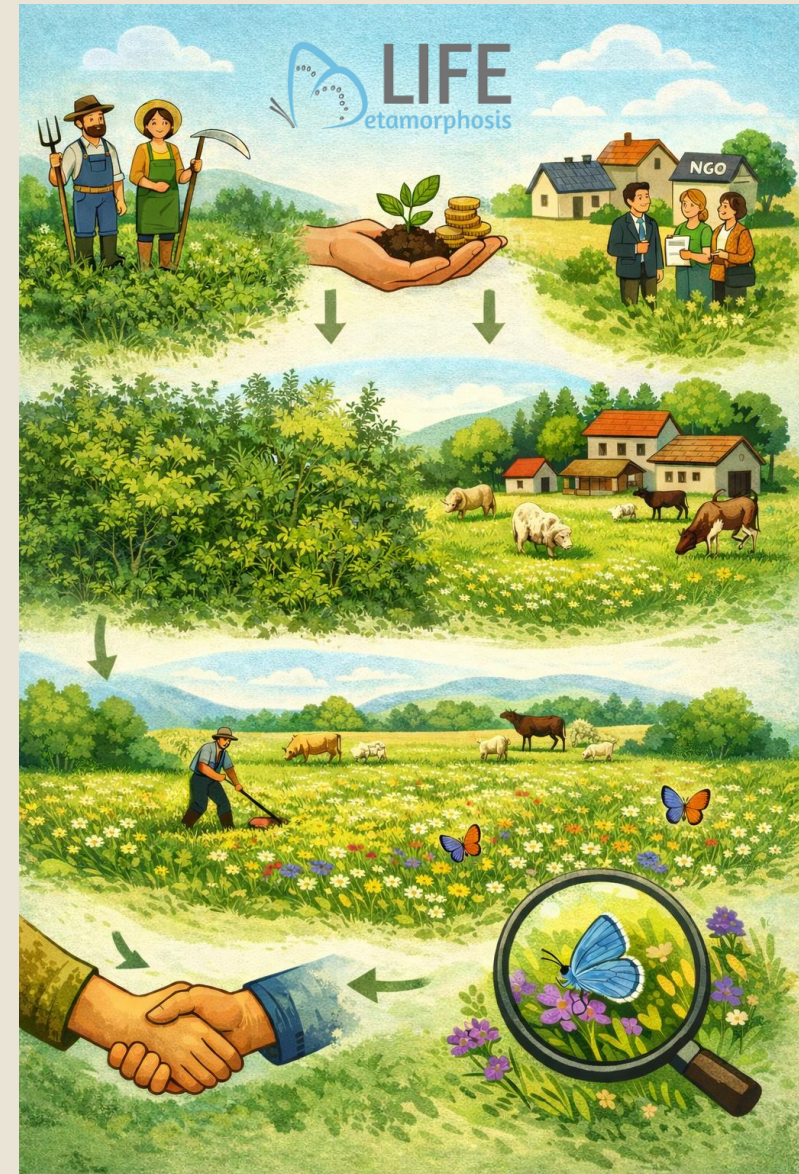
www.krajinaziva.sk

Sponzor programu:

Grantový program „Spoločne za živé lúky“

- **Ciel:** podporiť obnovu a starostlivosť o lúčne biotopy so vzácnymi motýľmi
- Otvorený najmä pre farmárov, ale aj urbariáty, samosprávy a NGO
- **Podporené aktivity:** obnova zarastených lúk, zabezpečenie pastevnej infraštruktúry, prechod na udržateľnejšie hospodárenie...
- Podpora vo výške **1 500 – 10 000 €**
- Vyhlásenie na **jeseň 2026**, realizácia projektov v priebehu roka **2027**

Prihlasovanie GRANT METAMORPHOSIS

Grant je súčasťou projektu [LIFE METAMORPHOSIS](#) a slúži na rozšírenie obnovy a priamu podporu ochrany vybraných lúčnych biotopov, na ktorých sa vyskytujú vzácne a kriticky ohrozené druhy motýľov. Cieľom je rozšíriť dosah projektu aj mimo projektových území, podporiť konektivitu izolovaných biotopov a prepájať tak izolované populácie ohrozených druhov. Grant je zameraný na starostlivosť o cieľové druhy a ich biotopy. Pravidlá grantu, zmluvu o poskytnutí grantu nájdete TU.

Názov farmy, firmy alebo organizácie / Meno a priezvisko

Text stručné odpovedi

E-mail a telefónny kontakt

Text stručné odpovedi

Názov obce/obcí, kde chcete vykonávať aktivitu

Text stručné odpovedi

Názov chráneného územia, v ktorom chcete vykonávať vašu aktivitu

Text stručné odpovedi

Aj kravy môžu za klimatické zmeny, z čriev vypúšťajú metán

Chov dobytku jako významný zdroj emisí metanu. Pomoci může kvalitnější krmivo

Klimatická krize je i závod s časem, a tak při snaze o její zmírnění hraje roli také rychlost. Zásadní je období do roku 2030, kdy by světové emise skleníkových plynů mely klesnout približne o polovinu, abychom podle vědů měli šanci udržet naše podnebí relativně stabilní. Při rychlé a efektívnej pomoci klimatu má veľký potenciál snižování emisí metanu. Jejich významným zdrojem je zemědělství - konkrétne chov prežvýkavců, v Česku hlavně dobytku.

ZPRÁVY, KTERÉ JISTE NEČETLI
Expert: Irán má zájem, aby se Hamás vzdal...
Fotobomb odhalit milionovou krádež? Sokolové získali dokumenty o uzavřených šifrovaných smlouvách...
ONLINE: Ukrajina má nový zákon o mobilních...
Summitu Trojmoří se účastní Pavel...
Čeká se na jednání o vysokorychlostní železnici

RTV: SPRÁVY Slovensko Svet Ekonomika Regiony Sport Radioslužby
100% PELLEGRINI 53,12% KORBOK 46,87%

Hovädzí dobytok prispieva k znečisteniu ovzdušia viac ako spalovacie motory áut

Konzentrácia metánu v ovzduší prudko stúpa.
Priveľa hovädzieho dobytku znamená aj priveľa metánu. Pre zastavenie globálneho otepľovania je potrebné rapídne znížiť jeho emisie. Podľa najnovšej správy OSN by sa tak dalo zabrániť zlepšením plánov o takzvanom potupia. Metán má síce nižšiu atmosférickú životnosť ako oxid uhličitý, rozširava však zaskleníkovacie viac.

Mánia s vybijaním kráv pokračuje / Po Holandsku je na rade Írsko. Klimatické plány rušia základy ekonomík

Hovädzí dobytok má tú smolu, že svojim metabolizmom produkuje viac skleníkových plynov ako iné zvieratá. Úrady ho preto považujú za mimoriadne nebezpečný pre klímu.

7 minút čítania

Ilustračné FOTO TASR - Radovan Stoklasa

Holandsko vyhlásila vojnu kráv. Niektorí farmári chcú predat farmy

Protesty farmárov v Haagu v februára. Ilustračné foto - TASR/AP

Desaťtisícové demonštrácie farmárov vyvolali plány vlády zo začiatku júna. Do roku 2030 chce znížiť počet hovädzieho dobytku v krajine o 30 percent a farmy v blízkosti chránených oblastí chce zrušiť úplne.

Summitu Trojmoří se účastní Pavel...
Čeká se na jednání o vysokorychlostní železnici

Ako sme vytesnili spoločnosť staršie ako civilizácia. Dá sa ešte zachrániť?

Čelý svet chce masívne sadť stromy, aby sa zachránil pred klimatickou krízou. Alebo aby ľahko získal body u voličov, ako sa to hinfalo dialo pri posledných voľbách v Spojenom kráľovstve. Alebo aby prekuzal národnú hrdosť ako v Horoviciach, kde v úhľadných radoch vysadili zo 62-tisíc (!) stromov štatný znak Slovenska, ktorý je tak najväčším včelím. Pred pár dňami pri ňom otvorili náučný chodník. Malokto prinímá vysadby spochybňuje. Pozrieme sa však na jednu z nich - historický príklad, keď sadenie stromov, aké prinieslo na Slovensku takmer úplnú záhubu, ako tie najväčšie pralesy. Ešte sa dá zistiť...

NOVÝ CAS Bratislava

Chránené územie skrýva pod kopou odpadkov vzácne druhy orchideí

topoľčianskym hradom sa budú opäť pásť kozy a ovce.

Krajinu pomôže kultivovať pre systé stádo oviec. Foto: Jozef Hroch-Prádelník

Orzár Spiš

12. marec, 2024 | Menný maj Gregor

Orzár pri Spišskom hradí sa vrátili ovce, pomôžu sýsťom aj pôde
Pribudla drevená maštal a vyše 20 zvierat.

MY Topoľčany

Trnavský Hlas

12. jan 2024 o 16:17 | B

V Smoleniciach ako v Alpách: Na starostlivosť o Molpír nasadila kozy

Bratislavské regionálne ochranné združenie zaradilo pasenie kôz na Molpíre do medzinárodného projektu, ktorý je zameraný na obnovu suchomilných travnino-bylinných spoločenstiev.

Molpír je pre svoju atmosféru vyhľadávanou lokalitou. Foto: Pavol Machovic

SME Dom a záhrada

Utorok, 12. marec, 2024 | Menný maj Gregor

Obnovenie pastvy nie je len o vypustení zvierat na lúky
Hospodárske zvieratá sa vracajú do krajiny.

TRNAVSKÝ HLAS

V Smoleniciach ako v Alpách: Na starostlivosť o Molpír nasadila kozy

Bratislavské regionálne ochranné združenie zaradilo pasenie kôz na Molpíre do medzinárodného projektu, ktorý je zameraný na obnovu suchomilných travnino-bylinných spoločenstiev.

Molpír je pre svoju atmosféru vyhľadávanou lokalitou. Foto: Pavol Machovic

Úbytok biodiverzity

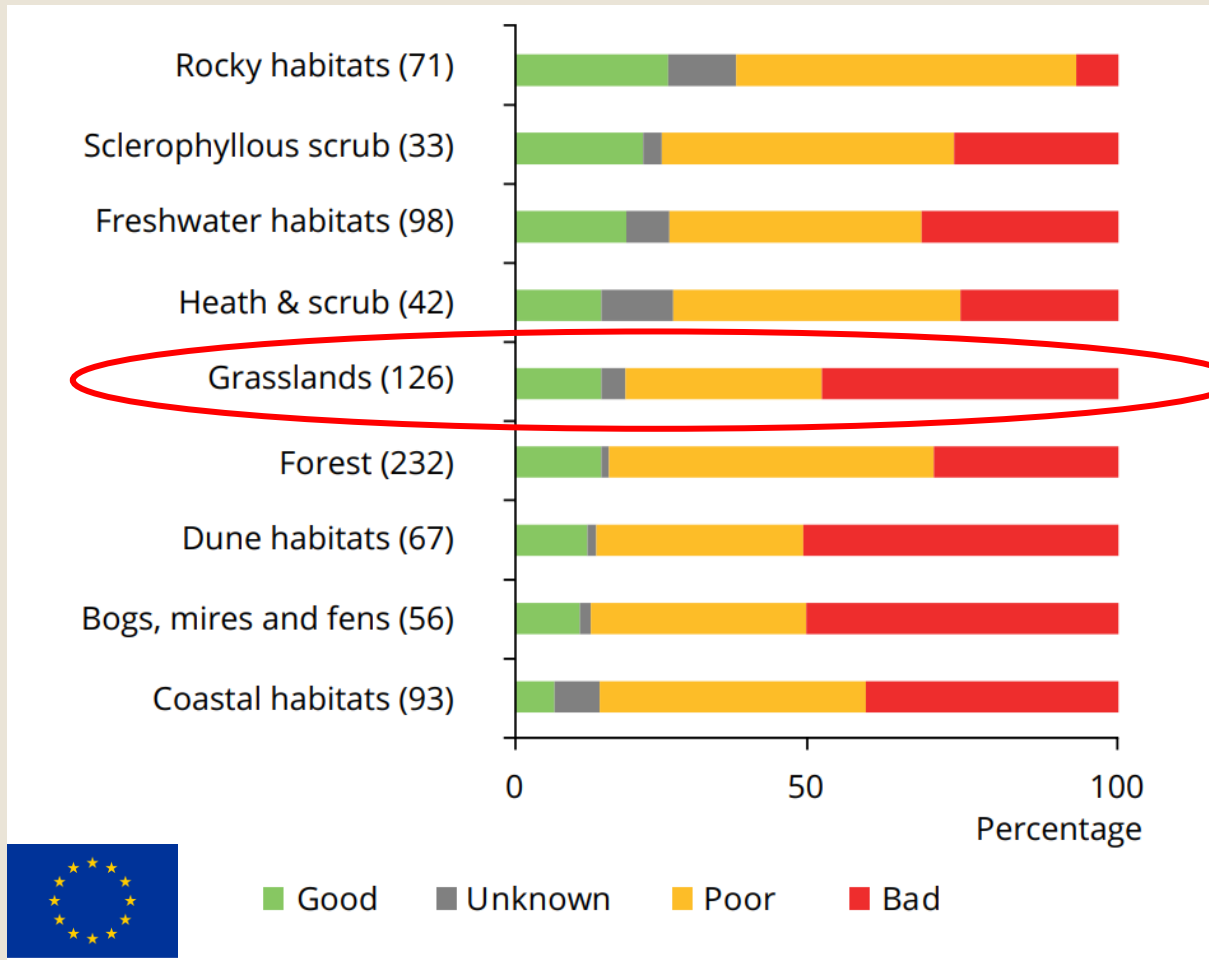
Kedysi

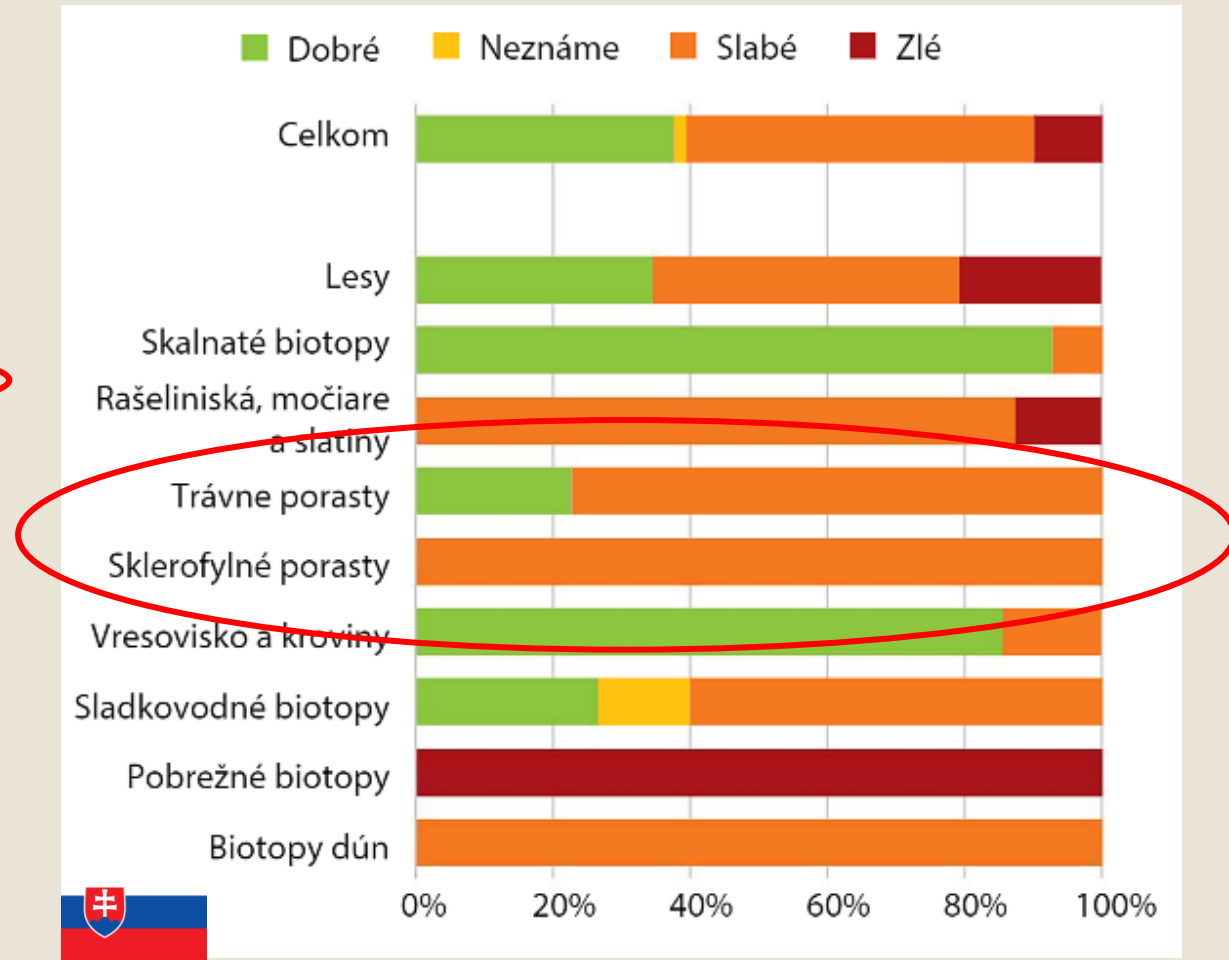
Dnes

Lúky a pasienky sú v zlom stave!

Správa o stave prírody v EÚ (2013-2018)

Správa OECD 2024

Príčiny = zmeny v poľnohospodárstve

- Do polovice 20. storočia tradičné formy hospodárenia = jemná krajinná mozaika
- Hospodárilo sa na každom dostupnom kúsku pôdy
- V 50. rokoch intenzifikácia, ručnú prácu a zvieratá nahradila ťažká technika a „chémia“
- Vo východnom bloku kolektivizácia a rekultivácie = monokultúry
- Zvieratá ubudli, presunuli sa do maštali alebo na intenzívne pasienky
- Menej úživné a ťažko dostupné lúky a pasienky zarástli alebo boli zalesnené

Zarastanie je obrovský problém

9. 6. 2023 | 10:44

Česká příroda zchudla nejvíc z širého okolí, říká index. Vědec vysvětlil proč

ZPRÁVY Z TISKU

Seznam Zprávy

SDÍLEJTE ČLÁNEK

„Zarůstání krajiny je aktuálně největší důvod změn biologické rozmanitosti u nás,“ říká v rozhovoru pro SZ biolog David Storch. Podle nového indexu od britských vědců česká biodiverzita utrpěla nejvíc ve střední Evropě.

Journal of Applied Ecology

RESEARCH ARTICLE

Afforestation and abandonment of semi-natural grasslands lead to biodiversity loss and a decline in ecosystem services and functions

Elisabeth Prangel , Liis Kasari-Toussaint, Lena Neuenkamp, Norbertas Noreika, Reet Karise, Riho Marja, Nele Ingerpuu, Tiiu Kupper, Liis Keerberg, Ede Oja, Mart Meriste, Anu Tiitsaar, Mari Ivask, Aveliina Helm

First published: 27 February 2023 | <https://doi.org/10.1111/1365-2664.14375> | Citations: 3

Handling Editor: Alistair Auffret

Original Articles

Loss of semi-natural grassland in a boreal landscape: impacts of agricultural intensification and abandonment

Sigrun Aune , Anders Bryn , & Knut Anders Hovstad

Pages 375-390 | Received 02 Feb 2018, Accepted 16 Oct 2018, Published online: 09 Nov 2018

Cite this article <https://doi.org/10.1080/1747423X.2018.1539779>

Article

Biodiversity declines due to abandonment and intensification of agricultural lands: patterns and mechanisms

Kei Uchida , Atushi Ushimaru

First published: 01 November 2014 | <https://doi.org/10.1890/13-2170.1> | Citations: 153

Accesso libero

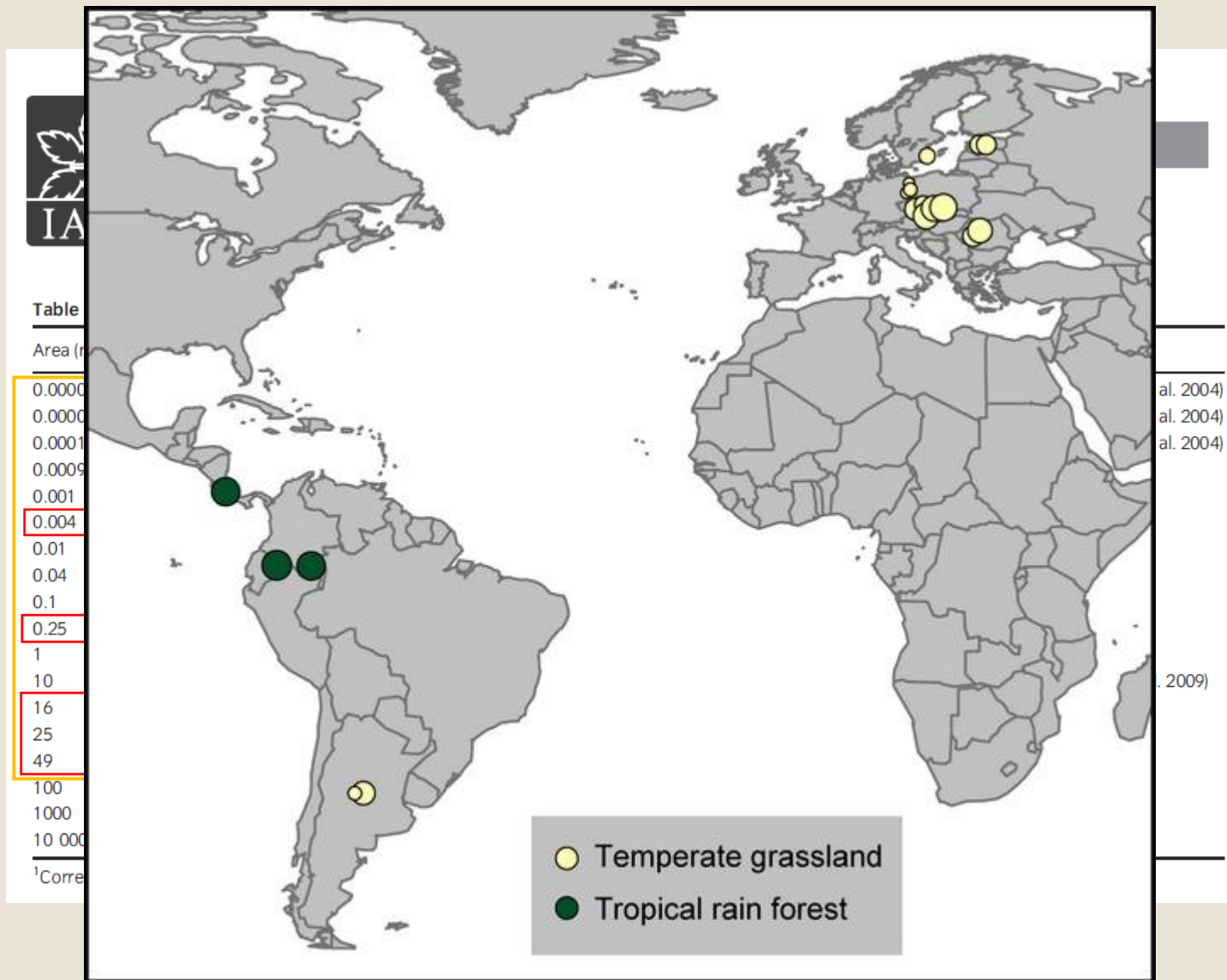
The challenge of abandonment for the sustainable management of Palearctic natural and semi-natural grasslands

Orsolya Valkó, Stephen Venn, Michal Zmihorski, Idoia Biurrun, Rocco Labadessa e Jacqueline Loos | 06 mar 2018

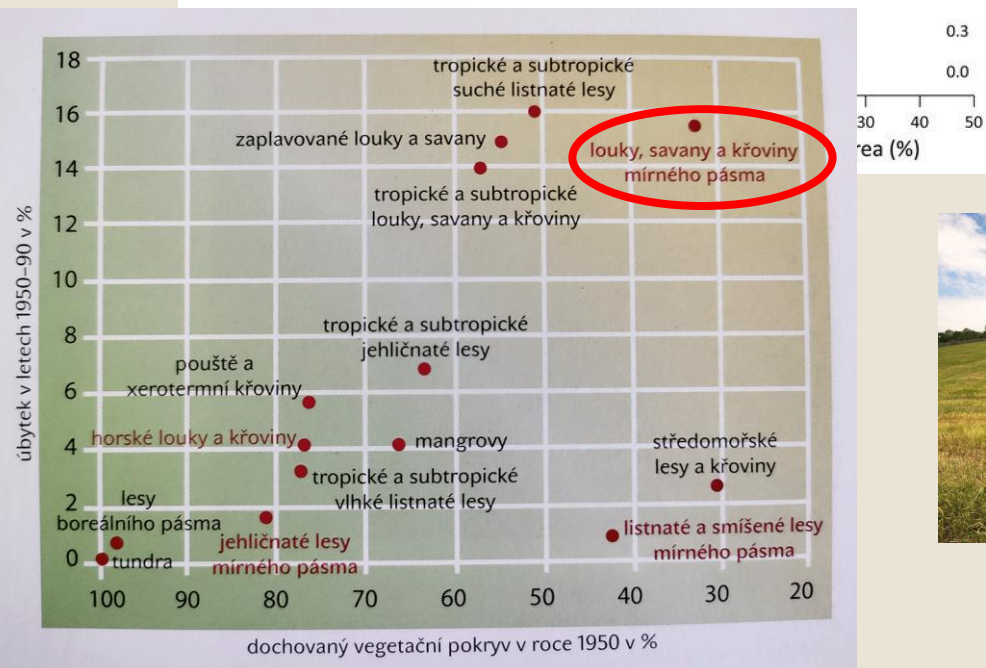
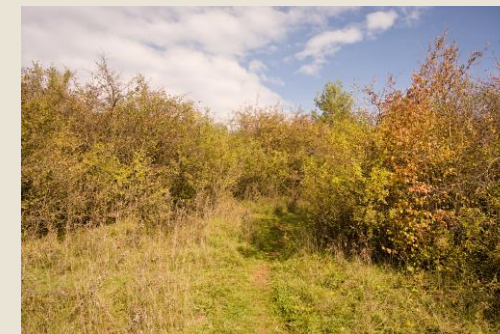
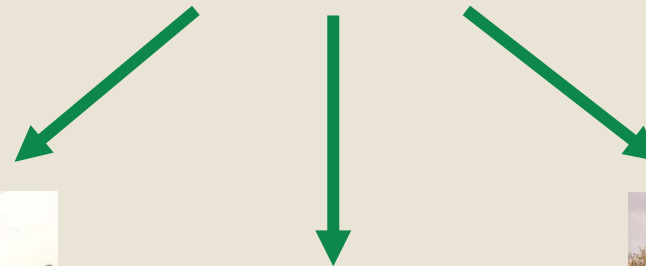
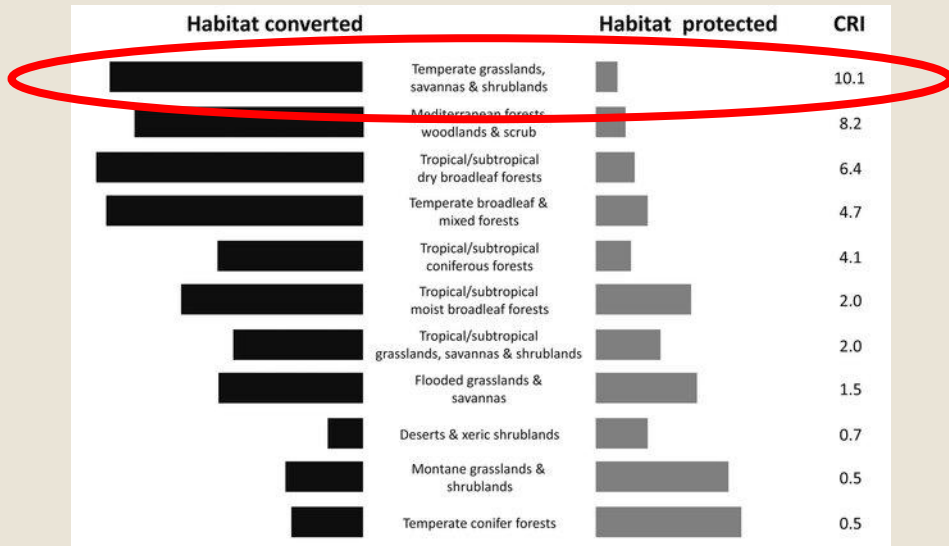

Hacquetia
VOLUME 17 (2018): NUMERO 1
(JUNE 2018)

Lúky patria k druhovo najbohatším ekosystémom na svete!

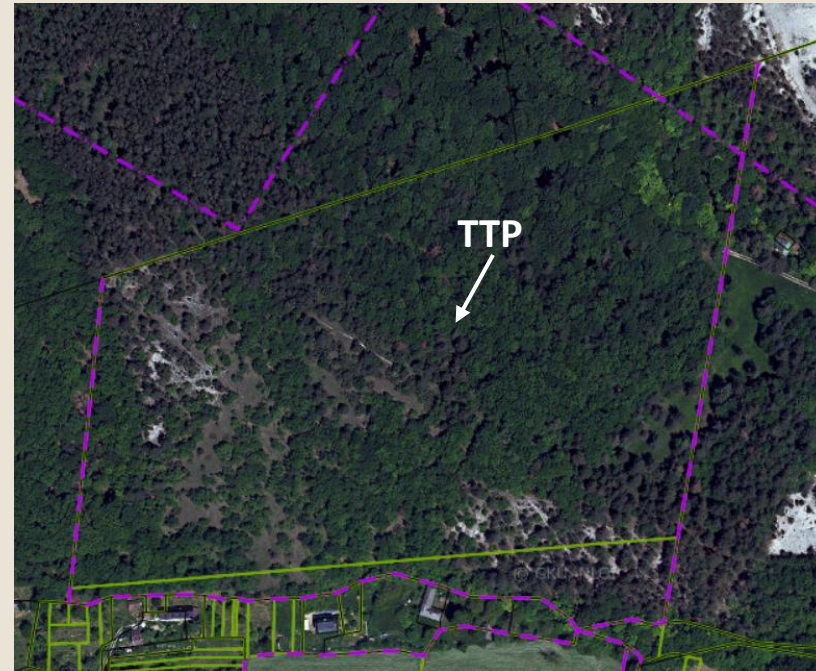

...ale súčasne aj k tým najohrozenejším!

Zarastanie = biele plochy

- Pozemky vedené v katastri ako **poľnohospodárska pôda** (TTP, orná pôda, vinice)
- V realite sú dlhodobo **neobhospodarované** a **zarastené drevinami**

Ekonomika Regióny Kultúra Veda Kriminológia XML Odber Knihy Útulkovo Magazín News Now Archív TASR TV Webmagazín Obce Zdravie

Stalo sa vtedy UNPLAINE FOTO

TERAZ.SK
Spravodajský portál Tlačovej agentúry Slovenskej republiky
Pondelok 16. september 2024 Meniny má Ľudmila

Portréty TASR
Oficiálny portrét prezidenta

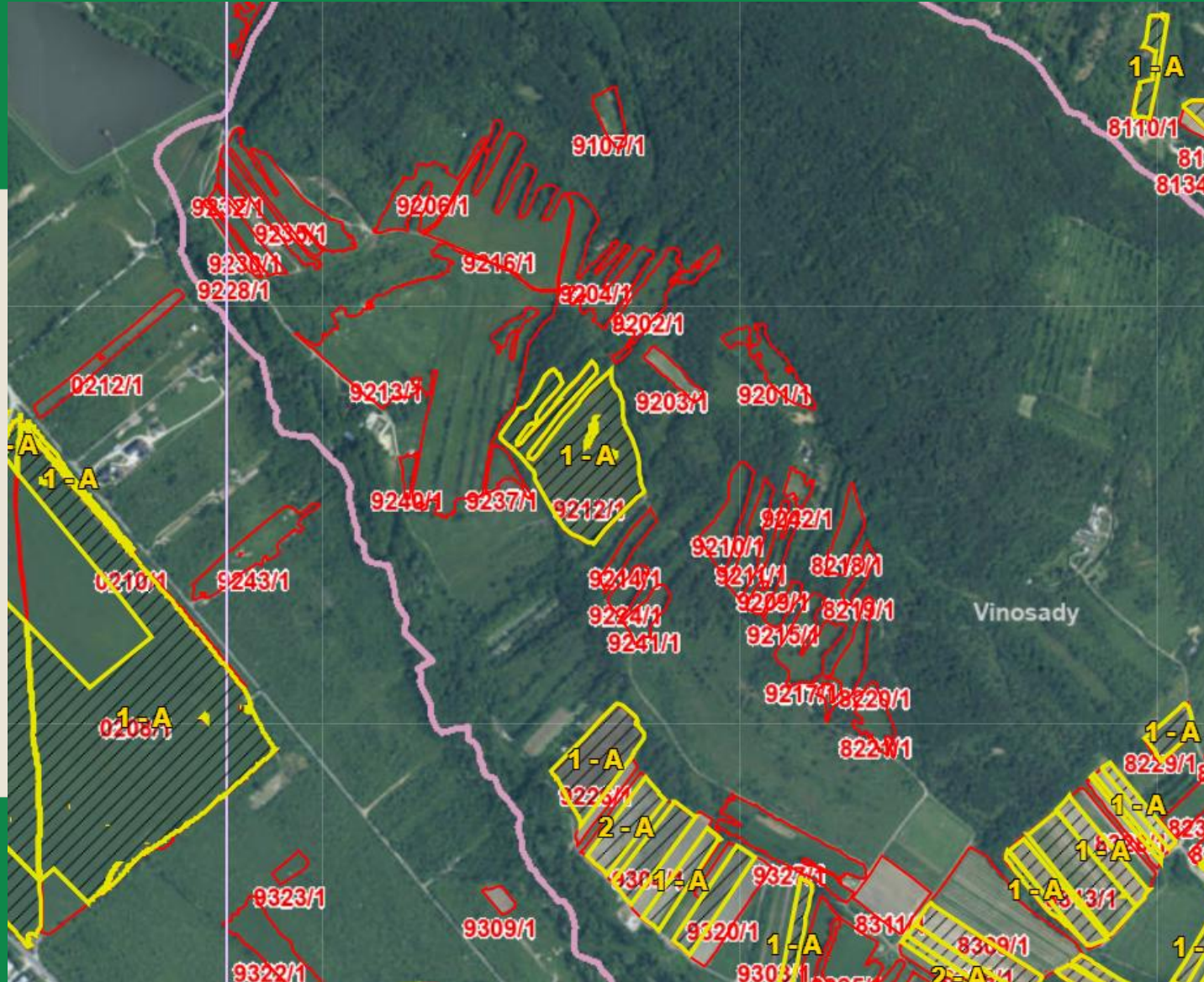
< sekcia Ekonomika

Biele plochy sú najväčším problémom pre poľnohospodárov

Zdieľať 2

Najčítanejšie 6h 24h 7d

1. Návrh Putina o vývoze niektorých komodít dotknuté firmy zaskočil
2. Cena zlata zaznamenala nový rekord
3. Gazprom pošle v pondelok cez Ukrajinu 42 miliónov m³ plynu
4. Šéf Unicreditu podporil zlučenie s Commerzbank
5. Ceny ropy sa v pondelok ráno výraznejšie nezmenili
6. Mestá a obce sa budú môcť školiť v oblasti územného plánovania
7. Agentúra pre riadenie dlhu a likvidity SR si v aukcii požičala 512 mil.

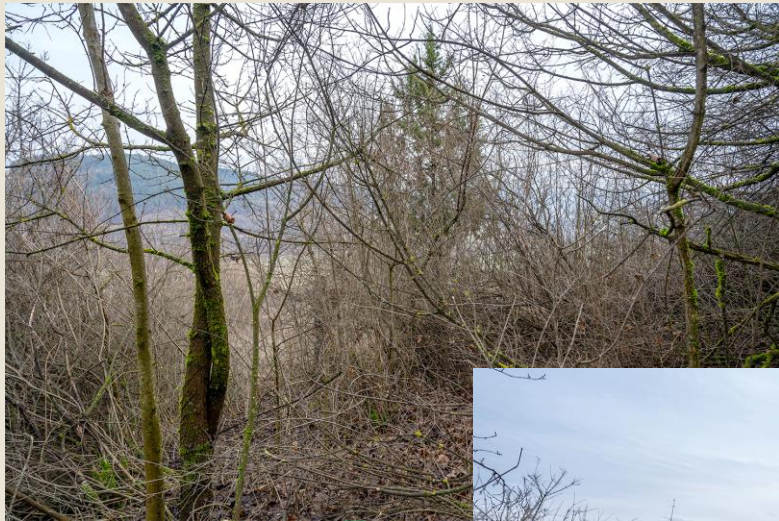
sku:
d)

72 700 ha

pôdy!
u)

Ako obnovujeme trávnaté biotopy?

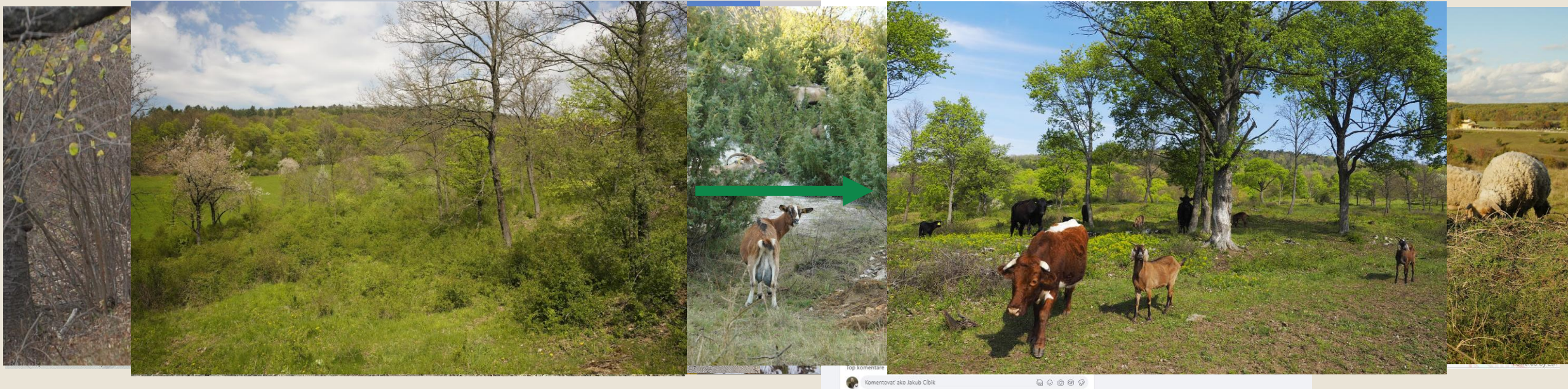
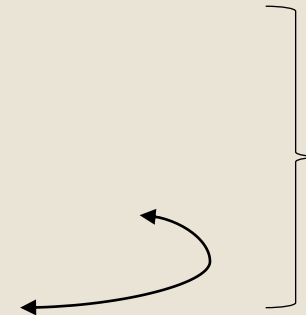
- **Problém:** upustenie od tradičného hospodárenia a zarastanie krajiny
- **Riešenie:** citlivá obnova biotopov a extenzívnych poľnohospodárskych postupov (pastva, kosenie)

Ako obnovujeme pastvu?

- Zisťovanie miestnych pomerov (GSAA, starostovia, miestni farmári)
- Vybavenie povolení (súhlasy vlastníkov, povolenia na výrub a pastvu)
- Terénne stretnutia, technikálie a dohody o spolupráci s farmármi
- Odstraňovanie náletových drevín (ideálne lokálni ľudia; štiepkari, dobrovoľníci)
- Výstavba infraštruktúry (ohradníky, prístrešok, napájačky...)
- **Pastva!**

Komplikácie,
problémy,
sťažnosti...

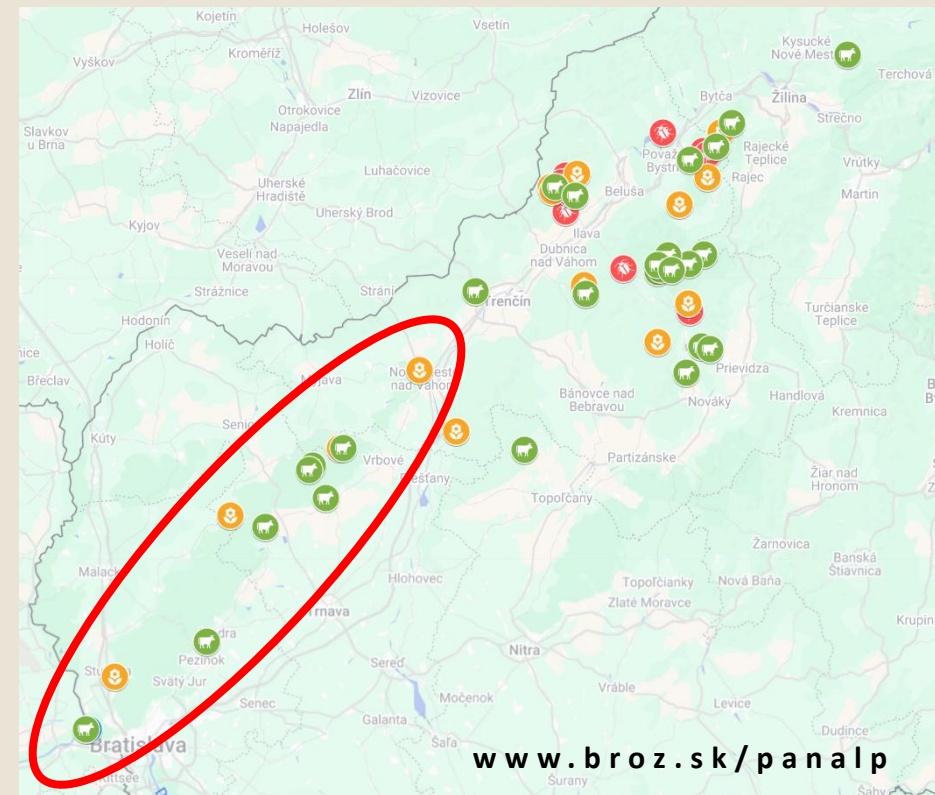
Z čoho a ako ju financujeme?

- Celoeurópska schéma **LIFE** – medzinárodná „súťaž“, 60-80 % rozpočtu ide z „Bruselu“
- Zamerané na rôzne ohrozené **dáždnikové druhy a biotopy** (syseľ, motýle, endemické rastliny, 6210*...)
- Farmárom zabezpečujeme **čistenie a pastevnú infraštruktúru** (oplôtky, prístrešky...)
- Pomáhame im získať pôdu a dotácie na ňu, **neplatíme im priamo za pastvu!**
- Týmto dosahujeme **vysokú udržateľnosť** pastvy na obnovených lokalitách

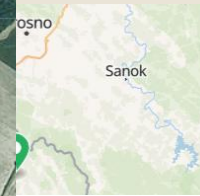
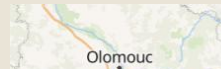
LIFE Endemic PANALP (2020-2027)

- Obnova suchomilných travinno-bylinných spoločenstiev v **17 ÚEV na SK** a 7 v HU
- Ochrana lokalít endemických druhov rastlín a ohrozených bezstavovcov
- **Ciele na SK:** obnova min. 200 ha zalesnených/zarastených biotopov; obnova **pastvy na 60 ha**
- **Zatiaľ zrealizované:** obnovených 150 ha; pastva vrátená na **viac ako 250 ha!**
- Návrat pastvy sme podporili aj na ďalších **viac ako 100 ha** mimo projektových lokalít

Prekážky návratu pastvy do MK

- Nedostatok „vhodných“ farmárov – menší a mladí/začínajúci, slabé zastúpenie živočíšnej výroby
- Nezáujem až odpor ľudí (vlastníci, poľovníci...) v lokalitách dlhodobo bez pastvy
- Skúsenosti a mýty z minulosti – zákaz pastvy (kráv) v chránených územiach
- Mnohé cenné lokality zostali mimo ÚEV; v ÚEV obmedzené možnosti kvôli lesným porastom
- Zložité procesy pri obnove bielych plôch; chýbajúca finančná podpora na obnovu pastvy

OBECNÝ ÚRAD VĚNOSADY	
Došlo dňa: 19.6.2025	Registratúrna značka: LA4
Ev. číslo zápisu: 2125/363/2025	Znak hodnoty a lehota uloženia: JUR
Prílohy:	Vybavuje: JUR

...ce Vinosady a návštevníci lesov v okolí Vinosadov)
...obytky v lesoch a na lúkach v okolí obce Vinosady
...osobami spriaznenými s touto organizáciou. Existujúce
...ané nižšie:

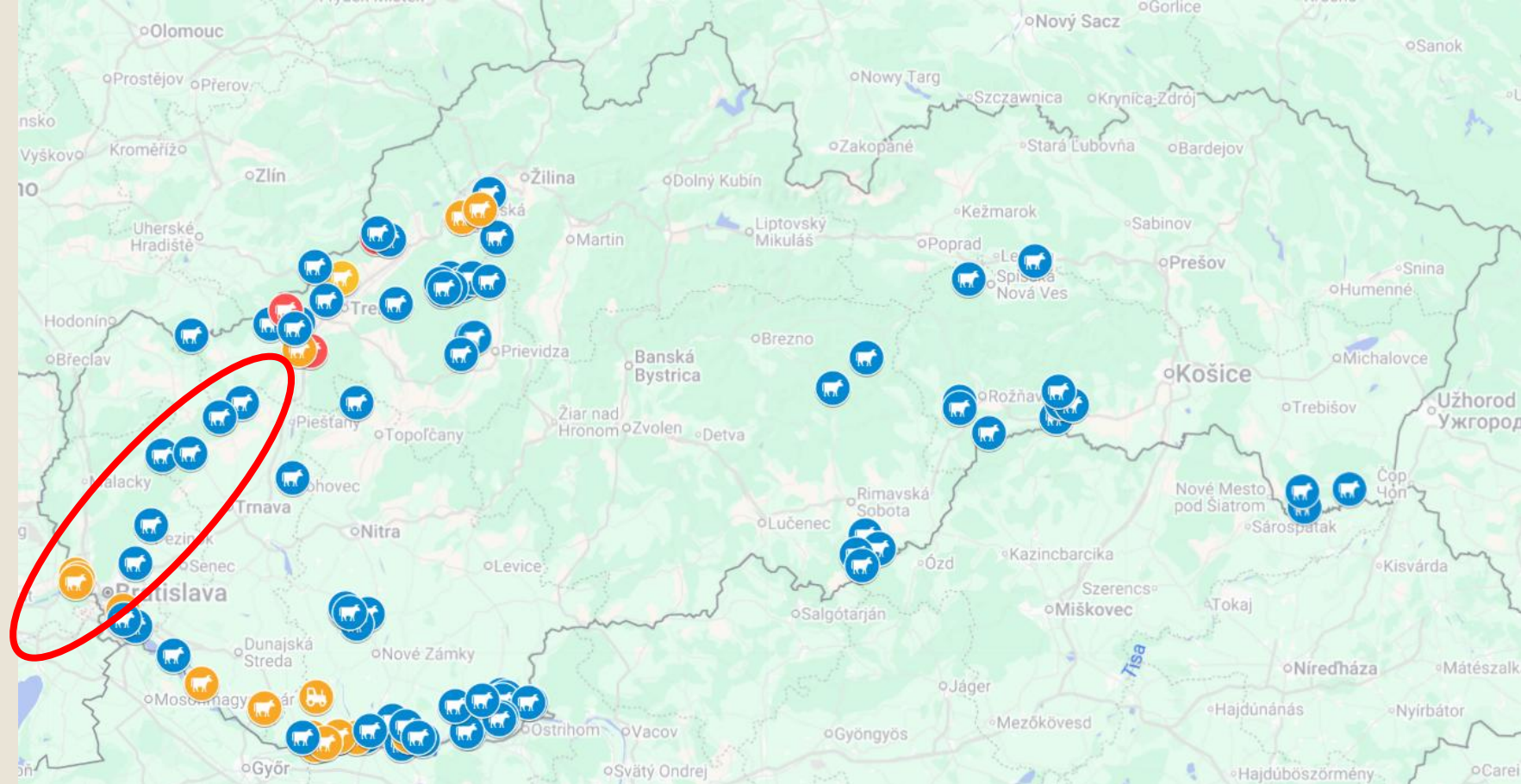
www.broz.sk/pastva

PASENIE JE SPÁSA!

115 OBNOVENÝCH
PASIEŇKOV V 60
CHRÁNENÝCH ÚZEMIACH
NA VIAC AKO 2 500 HA

OD DEVÍNA PO KRÁĽOVSKÝ
CHLMEC A SÚĽOV

80 % miestni farmári
20 % naše tri ekofarmy

ÚEV Brezovské Karpaty

Dobrá Voda

- Pastva s **dvoma miestnymi farmármi** na významných xerothermných plochách
- Hôrka: kozy a ovce **10 ha**
- Beňova niva: kravy a kozy **15 ha**
- Čistenie od náletov, stavba oplôtkov, obnova prístreškov

CHVÚ Malé Karpaty

Dobrá Voda - Piešť

- Farmárovi sme vyčistili zarastajúce okraje kosených a pasených lúk v dĺžke **3,5 km**
- Zlepšenie podmienok pre hospodárenia aj pre **jasoňa chochlačkového**

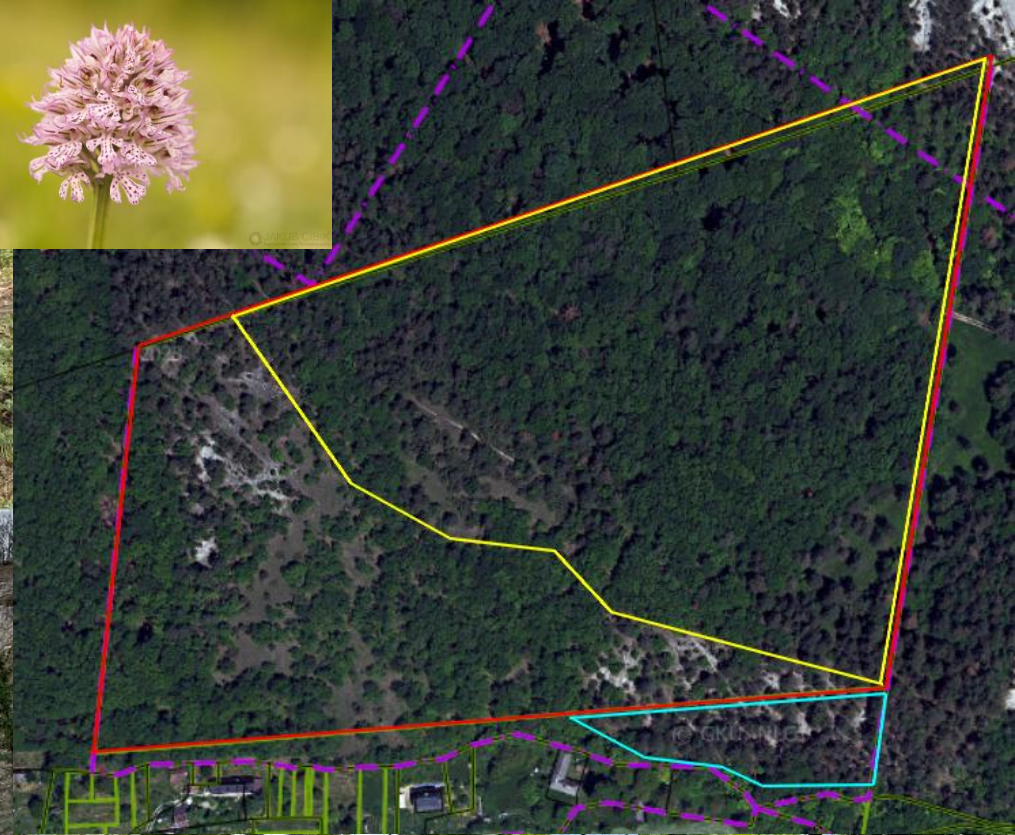

ÚEV Brezovské Karpaty

Horná Pustá Ves

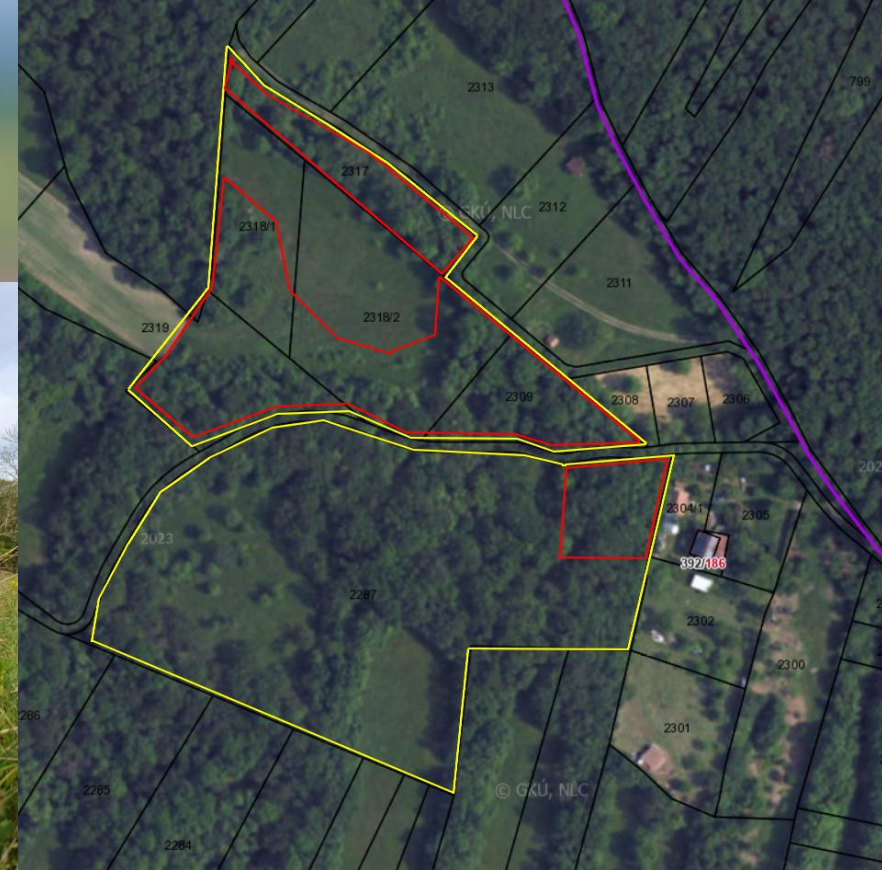
- Kompletné odstránenie borovíc čiernych na **9 ha** (v pláne 0,5 ha parcela)
- Pasienkový les na S svahu
- Pastva kráv na **6 ha**
- Všetky práce vykonáva osobne vlastník a farmár

ÚEV Modransko-trňanské pustáky

- Mozaika bývalých viníc, lúk a lesostepí s kamennými remízkami
- Spolupráca so začínajúcim farmárom, pomáhame mu „od nuly“
- Čistenie plôch, výstavba oplôtkov
- Pastva kôz a oviec (zatiaľ) na **5 ha**
- Plánujeme obnovu ďalších plôch

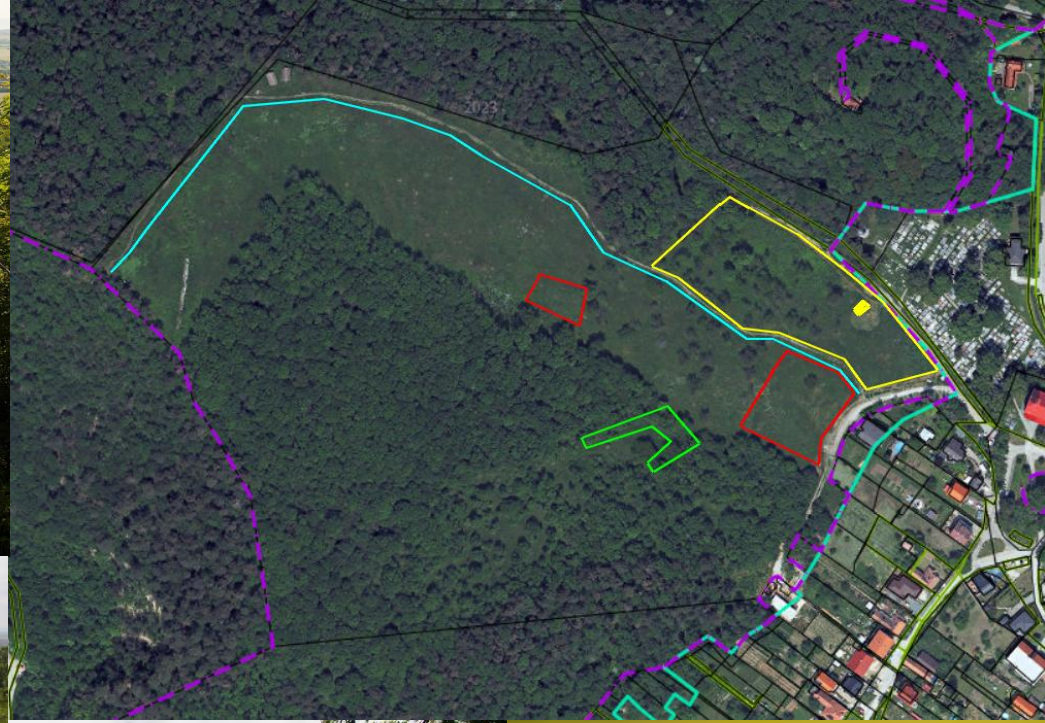

CHVÚ Malé Karpaty

Molpír

- Spolupráca obce, farmára a BROZ pri obnove historického hradiska
- Pastva kôz zatiaľ na **1,5 ha**
- V pláne čistenie a pasenie takmer celého **12 ha** areálu

ÚEV Biele hory Kršlenica

- Bradlá s poniklecmi, klinčekmi včasnými a ságami stepnými
- Pastva kôz na **10 ha**
- Výstavba oplôtkov, komunikácia s vlastníkmi

ÚEV Biele hory

Motýlí štít

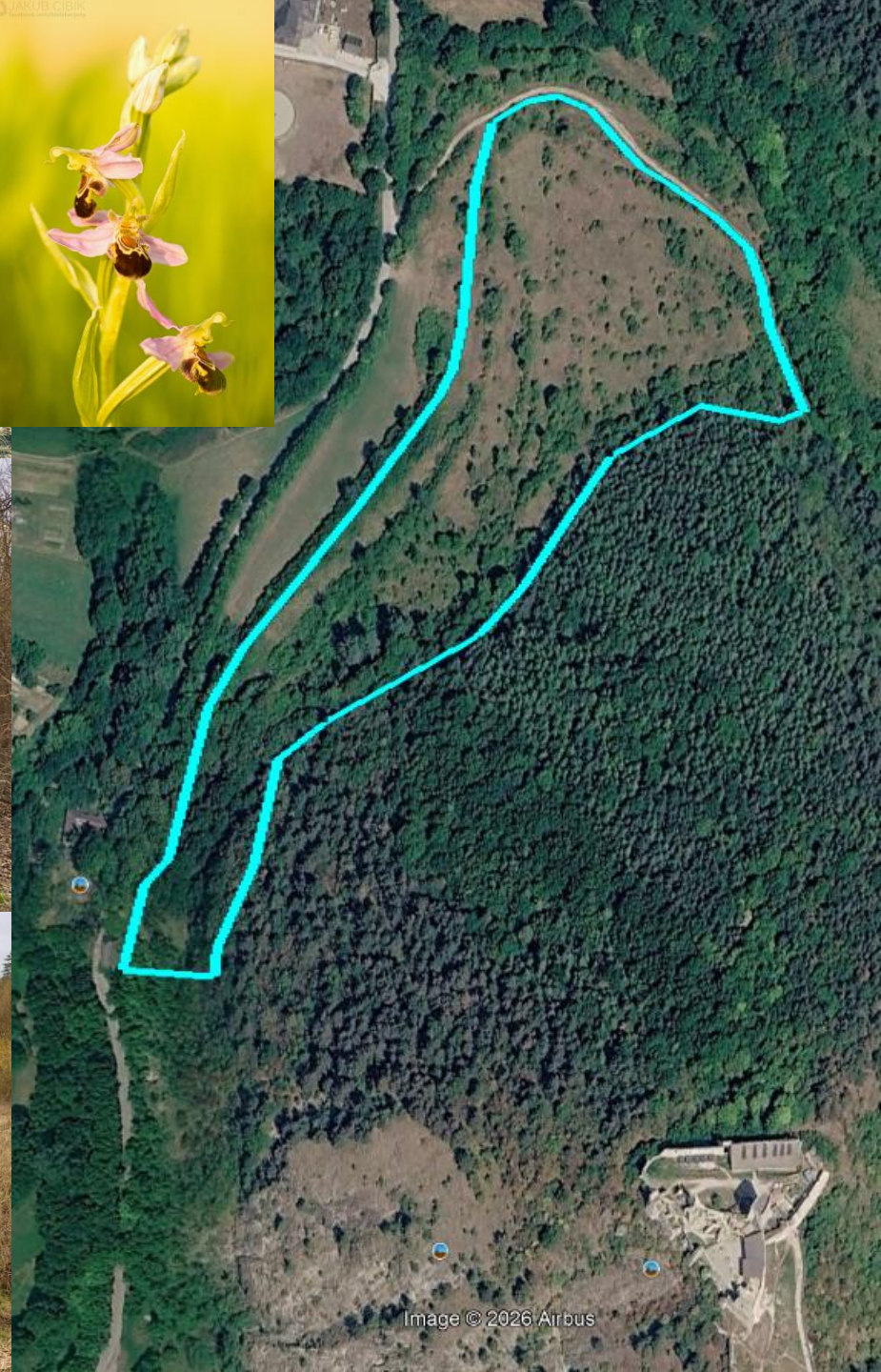
- Odstránenie nepôvodných borovíc z xerotermu na **1 ha**
- Spolupráca s urbáriátom
- Bez pastvy

ÚEV Čachtické Karpaty

- Pracujeme na obnove pastvy kôz s miestnym farmárom na cca **4 ha**
- Vyčistený koridor, čoskoro začne výstavba oplotkov, prístreška a napájačky
- Plánujeme čistenie J okraja

ÚEV Devínska kobyla

- Pastva prostredníctvom vlastných zvierat od roku 2013
- Kozy a ovce na **41 ha**
- Rozsiahle čistenie od náletových drevín

ÚEV Devínska hradná skala

- Spolupráca s Múzeom mesta BA
- Naš kozy, ovce a somáre na cca **2,5 ha**
- Pasieme areál aj hradné bralo s palinou rakúskou

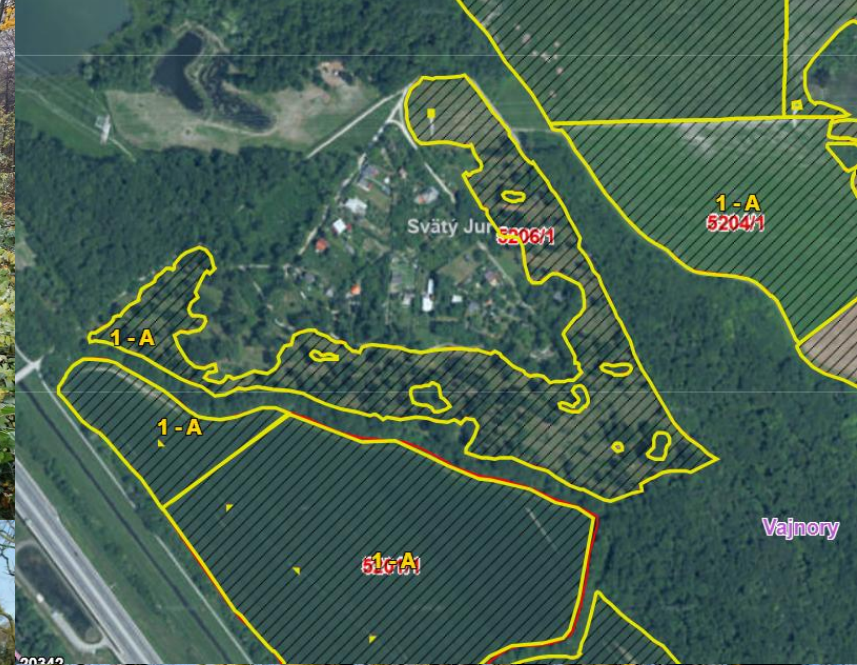

ÚEV Šúr

Panónsky háj

- Historický pasienkový les so starými dubmi
- Vyčistený od náletových drevín a pasený od 2016
- Pastva dobytku miestneho farmára na viac ako **6 ha**

Obnova pastvy v MK - súhrn

- Pastvu sme obnovili už na necelých **100 ha** trávnych porastov v **8 územiach** NATURA 2000
- Spolupracujeme s **8 miestnymi farmármi**, dve územia pasieme vlastnými zvieratami
- Na viacerých lokalitách budeme pokračovať v rozširovaní pastvy (MTP, Molpír) - cca **25 ha**
- Nové územia zatiaľ nemáme v pláne – **uvítame tipy na spoluprácu**

Ďakujem za
pozornosť!

